

Metodyka pobierania prób materiału szkółkarskiego na obecność pryszczarka porzeczkowiaka liściowego (*Dasineura tetensi*)

Rośliny testowane: Porzeczka czarna – *Ribes nigrum* L., Porzeczka czerwona – *Ribes rubrum* L., Agrest – *Ribes uva-crispa* L.

Objawy uszkodzeń

Stadium zimującym są larwy znajdujące się w glebie. Wiosną następuje przepoczwarczenie, a lot muchówek pierwszego pokolenia rozpoczyna się zazwyczaj w czasie kwitnienia porzeczki, co ma miejsce najczęściej pod koniec kwietnia. Proces ten jest wydłużony i może trwać do początku czerwca. Zazwyczaj rozwój osobników tego gatunku trwa od 28 do 35 dni. W sezonie może wystąpić od 2 do 4 pokoleń tego pryszczarka. Muchówki drugiego pokolenia pojawiają się w końcu maja i na początku czerwca, natomiast kolejnych pokoleń od czerwca do sierpnia. Samica pryszczarka porzeczkowiaka liściowego składa jaja na najmłodsze, jeszcze zwinięte listki porzeczki. Po 2-5 dniach wylęgają się larwy i żerują na liściach powodując ich deformacje i skręcanie. Wyrośnięte larwy spadają na podłoże, a proces przepoczwarczenia następuje w glebie. Muchówka jest maleńka, o długości 1-1,5 mm. Jajo jest owalne, o wymiarach 0,2x0,05 mm, przezroczyste, później mlecznobiałe. Podobnie jak larwy innych muchówek, larwa tego gatunku jest beznoga i dorasta do 2,4 mm. Jej barwa jest biała lub białokremowa

Larwy żerują na górnej stronie najmłodszych liści, powodując ich skręcanie się. Uszkodzone liście są kruche, stopniowo tkanka zasycha i łatwo wykrusza się. Licznie żerujące larwy są przyczyną zniszczenia wierzchołka pędu, który zasycha. W wyniku

tego następuje zahamowanie wzrostu, wybijanie pędów bocznych i nadmierne krzewienie się pędów.

Na plantacjach matecznych szkodnik może powodować do 60 procentową redukcję wzrostu pędów. W szkółkach porażone rośliny są osłabione i nie osiągają odpowiedniej wielkości.

Fot. Uszkodzone wierzchołki pędów i jaja (W. Piotrowski).

Fot. Larwy przyszczarka porzeczkowiaka liściowego (W. Piotrowski).

1. Termin pobierania prób

- Lustracja i pobieranie prób na obecność larw na najmłodszych liściach powinna być przeprowadzona w terminach tuż po kwitnieniu porzeczek i agrestu oraz w lipcu i czerwcu.

2. Sposób pobierania prób

- Przejrzeć **wszystkie** rośliny w poszukiwaniu uszkodzonych wierzchołków pędów i larw przyszczarka porzeczkowiaka liściowego
- W przypadku wątpliwości, zaznaczyć podejrzane rośliny i pobrać próby do analizy laboratoryjnej.
- Próbę należy przekazać do laboratorium celem potwierdzenia lub zaprzeczenia występowania larw muchówki.
- Próba powinna pochodzić z jednej rośliny, oznakowanej w sposób pozwalający na identyfikację krzewu z którego została pobrana.

Próbę z pędami zawierającymi larwy z określonej rośliny należy umieścić w osobnej torbie foliowej i szczelnie zamknąć, aby zabezpieczyć materiał roślinny przed wyschnięciem.

- Na czas transportu, próby należy zabezpieczyć przed nagrzewaniem przez zacienianie. W przypadku temperatur przekraczających 25°C, zaleca się umieszczenie prób w tzw. lodówce turystycznej, pojemniku styropianowym z wkładem chłodzącym.

3. Warunki przechowywania prób

- Próby należy przechowywać w lodówce lub w innym chłodnym, zacienionym miejscu o temperaturze poniżej 4-10°C, do momentu dostarczenia ich do laboratorium, jednak nie dłużej niż 2-3 dni od momentu pobrania próby.

4. Karta informacyjna

Do każdej próby dołączyć należy kartę informacyjną z danymi (Tabela 1)

- Kartę informacyjną należy umieścić w oddzielnej torebce, aby nie zamokła i włożyć ją do torby z pobraną próbą.
- Pobrane próby przekazać do badań laboratoryjnych załączając także „Zlecenie na wykonanie badań laboratoryjnych”.
- Formularz zlecenia można pobrać ze strony internetowej Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (www.piorin.gov.pl).

Tabela 1. Karta informacyjna do pobranej próby.

Data pobrania próby (dd mm rrrr)	
Dane producenta: • imię i nazwisko • adres kontaktowy • telefon • e-mail	
Adres plantacji	
Oznaczenie pola/kwaterny z mapką (podanie współrzędnych GPS dla poszczególnych pól).	
Rodzaj uprawy/gatunek	
Inne informacje	

Opracowanie: dr Wojciech Warabieda, e-mail: Wojciech.warabieda@inhort.pl